

INKLUSIIVINEN VALMISTAVA OPETUS (VALO) LYHYESTI

Johanna Tiirikainen
Maahanmuuttajaopetuksen koordinointi
Porin kaupunki
1.8.2018 versio 1

1. Inklusiivinen valmistava opetus

1.1 Mitä

Oppilas, joka ei vielä osaa suomea tai tarvitsee tukea suomen kielen vahvistamisessa, aloittaa koulunkäyntinsä **perusopetukseen valmistavassa opetuksessa. Inklusiivisessa valmistavassa opetuksessa** oppilas opiskelee omassa lähikoulussaan (1.-2. luokassa) inklusiivisesti. Inklusiivinen opiskelu soveltuu **alkuopetusikäisille** lapsille. Alkuopetusikää vanhemmat suorittavat valmistavan opetuksen erillisessä valmistavan opetuksen ryhmässä. Erillistä valmistavaa opetusta annetaan Kaarisillan yhtenäiskoulussa.

Valmistavan opetuksen **tavoitteet:**

- Suomen kielen oppiminen
- Oppilaan tasapainoinen kehitys ja kotoutuminen suomalaiseen yhteiskuntaan
- Oppilaan oman äidinkielen hallinnan kehittyminen ja oman kulttuurin tuntemuksen lisääntyminen

Tavoitteiden määrittelyn lähtökohtana ovat oppilaan suomen kielen taito sekä oppilaan aikaisempi esiopetus-/koulunkäyntihistoria. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa noudatetaan [Porin kaupungin perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelmaa](#).

Suomen kielen osalta minimitalvoitteena on [kehittyvä alkeiskielitaito \(A1.2\)](#).

Valmistava opetus kestää yleensä **vuoden**. Alkuopetusikäinen voi toki aiemminkin olla valmis siirtymään yleisopetuksen oppilaaksi eli noudattamaan perusopetuksen OPS:ia. Valmistavan opetuksen loputtua oppilas useimmiten jatkaa kyseisen vuosiluokan matkassa, mutta voi myös tarvittaessa käydä uudelleen ko. luokka-asteen.

Perusopetukseen **valmistavan opetuksen oppilaasta** saadaan **erillinen valtionosuus**. Rahoitus on kytketty läsnäolokuukausien määrään. Läsnäolokuukaudella tarkoitetaan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa 30 kalenteripäivän pituista ajanjaksoa, jona oppilas on ollut opetuksen järjestäjän oppilaana. Valmistavan opetuksen oppilasta **ei voi laskea** mukaan valtionavustukseen oikeuttavaan **S2-oppilasmäärään tai oman äidinkielen opiskelijamäärään**. **Valmistavan oppilaat voivat kuitenkin osallistua erillisille S2-tunneille ja oman äidinkielen tunneille, mikäli opetusryhmä muodostuisi ilman heitä.**

1.2. Tuntimäärät valmistavassa opetuksessa vuosiluokalla 1.-2.

Valmistavan opetuksen opetussuunnitelman mukaan tunteja pitäisi olla alkuopetusikäisillä **vähintään 900 tuntia valmistavan opetuksen aikana** eli noin **24 viikkotuntia**. Tämä koskee myös inklusiivisesti opiskelevaa oppilasta. Viikkotunteja on hieman enemmän kuin luokan muilla oppilailla. Toki oppilaan jaksaminen on tärkeää huomioida ja edetä sen mukaisesti.

Oppilaan oppimista ja jaksamista tukevan lukujärjestyksen tekemiseen on useita keinoja. Valmistavan oppilas voi osallistua esimerkiksi **kaikille jakotunneille**. Mikäli koulussa on **S2-opetusryhmä**, voi valmistavan oppilas osallistua siihen **ns. ylimääräisenä oppilaana**,

mutta valmistavaa opetusta suorittavaa oppilasta ei lasketa S2-oppilaaksi. **Tukiopetusta tai laaja-alaisen erityisopettajan resurssia** voidaan palkittaa valmistavan opetuksen omaksi tunniksi. Oppilas voi myös opiskella **omaa äidinkieltä ylimääräisenä oppilaana**, jos ko. ryhmä on olemassa. Lisäksi voi harkita **oman uskonnon/elämäkatsomustiedon** tunteja, jos niitä on tarjolla ja jos oppilaan kielitaito on riittävä.

2. Miksi valmistavaa opetusta inklusiivisesti

Suurissa kaupungeissa on siirrytty tai ollaan siirtymässä antamaan valmistavaa opetusta inklusiivisesti alkuopetusikäisille. Myös Porissa on tehty inklusiokokeilu lukuvuonna 2017-2018 Kaarisillan yhtenäiskoulussa. Alkuopetusikäiset, valmistavaa opetusta tarvitsevat, ovat olleet yleisopetuksen 1. vuosiluokan matkassa.

Muista kaupungeista ja Kaarisillan yhtenäiskoulusta saatujen **kokemusten** pohjalta:

- Inklusiivinen valmistava opetus soveltuu 1.-2.-luokkalaisille, koska näillä luokka-asteilla myös **yleisopetuksen sisällöt tukevat kielenoppimista**. Kielenoppiminen saa vahvistusta yleisopetuksen materiaalien kautta.
- Inklusiivisesti opiskelevan lapsen **suomen kielen taito kehittyy vähintään yhtä nopeasti ja yhtä hyväksi** kuin aiemmin erillisessä valo-ryhmässä opiskelleiden alkuopetuksen oppilaiden. Joustavia opetusjärjestelyjä ja riittävää tukea toki tarvitaan.
- **Vertaisoppimisen** voima on valtava. Koulussa olemisen taidot ja sosiaaliset suhteet ikätovereihin tehostuvat inklusiivisessa porukassa.
- Inklusion kautta valmistavan oppilas saa mahdollisuuden opiskella koko koulutaipaleensa lähikoulussaan, jolloin **vältetään ylimääräisiä koulukuljetuksilta sekä koulun, opettajan ja kaveripiirin vaihdoksilta**.
- Inklusio on suositeltavaa siksikin, että **muut luokan oppilaat oppivat suhtautumaan** monikulttuurisuuteen ennakkoluulottomasti ja avarakatseisesti.

- Inkluisio haastaa opetushenkilöstön ja koulun **positiivisella tavalla**.

3. Vinkkejä inklusiiviseen luokkaan

3.1 Kun uusi valmistavan oppilas saapuu luokkaan

Oppilaan kiinnittymistä kouluun ja omaan luokkaan tukevat koulupäivän kulun ymmärtäminen, mahdollisuus itsensä ilmaisuun ja kaverisuhteet. Pyri tapaamaan oppilaan perhe mahdollisimman pian, mieluiten jo ennen koulun alkua. Täyttäkää yhdessä [valo-oppilaan ilmoittautumislomake](#).

Seuraava **muistilista** auttaa opettajaa/koulua ottamaan vastaan uuden valo-oppilaan:

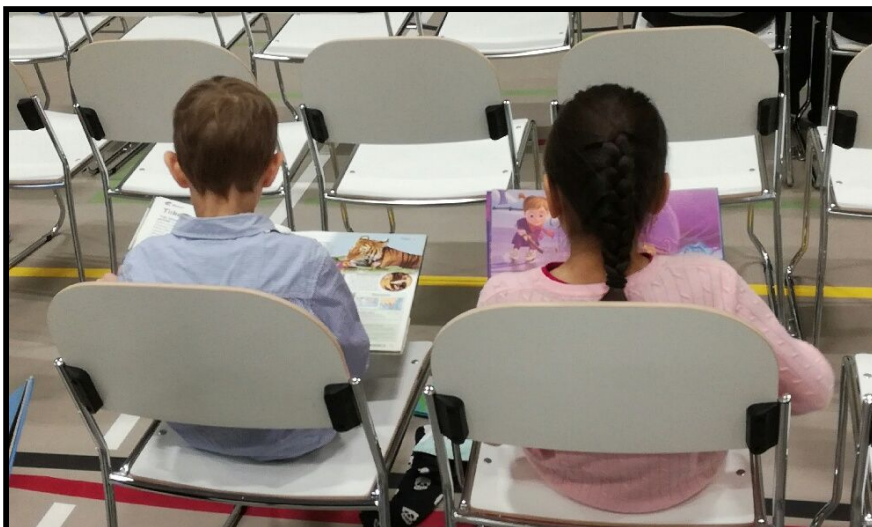
- Tutustu etukäteen **valmistavan opetuksen opetussuunnitelmaan**
- Selvitä oppilasta ja perhettä koskevat **taustatiedot ja henkilötiedot**
- Kirjaa **Priimuksen** oppilastietoihin kohtaan "Luokkatyyppi" tieto siitä, että oppilas **opiskelee maahanmuuttajan valmistavassa opetuksessa**
- **Tapaa** lapsi ja perhe mieluiten etukäteen (jos ei mahdollista, sovi tapaaminen perheen kanssa ensimmäisen kouluviikon aikana) → **huom. valo-oppilaan ilmoittautumislomake**
- Laadi **lukujärjestys ja mieti tukitoimet (ohjaajan hyödyntäminen tms.)**
- Auta oppilasta **ennakoimaan** koulupäivän tapahtumat, toista samat rutiinit
- Auta oppilasta **ilmaisemaan** itseään koulun arjessa
- Luo hyvät **puitteet** kaverisuhteiden kehittymiselle - valmista koko luokkaa tukemaan oppilaan kielitaitoa ja asennoitumaan positiivisesti
- Laadi n. 2 kk:n sisällä koulunkäynnin aloituksesta oppilaalle yhdessä huoltajien kanssa **henkilökohtainen opinto-ohjelma**, joka löytyy Wilmasta oppilaan tiedoista välilehdeltä "Lomakkeet" → maahanmuuttajan opinto-ohjelma sivut 1-3. Tämä siirtyy oppilaan mukana, mikäli hän vaihtaa koulua kaupungin sisällä tai muuttaa Porin ulkopuolelle. Opinto-ohjelmaa päivitetään tarvittaessa, mutta vähintään kerran ennen valmistavan opetuksen päättymistä.
- Valmistavan oppilaalla on **samat oikeudet tukeen, oppilashuoltoon jne. kuin perusopetuksen oppilaalla**

3.2 Ideoita opetukseen

Tässä hyväksi koettuja **ideoita** valmistavan oppilaan kouluarkeen:

- Inklusiivisen valmistavan opetuksen oppilaan repussa on **muovitasku**, johon luokanopettaja ja muut mahdolliset opettajat keräävät oppilasta varten tehtäviä. Luokanopettaja voi antaa valmistavan opetuksen oppilaan tehdä muovitaskutehtäviä silloin, kun muut oppilaat tekevät haastavampia tehtäviä. Tehtävät ovat sellaisia, että niitä voi tehdä itsenäisesti.
- Yritetään toteuttaa joitain tunteja **samanaikaisopetuksena**. Tässä monimuotoryhmässä voi olla mukana inklusiivisen valmistavan opetuksen oppilaan lisäksi esim. lukemista harjoitteleva suomalaistaustainen oppilas tai muutoin tukea tarvitseva oppilas.
- **S2-opettajan tarjoama tuki, jos ko. ryhmä muodostuu koulun S2-oppilaista:** Intensiivisempi opetus tehostaa suomen kielen oppimista. Valmistavan opetuksen oppilas saa enemmän huomiota ja aikaa suomen kielessä. Luokanopettajan työ helpottuu. Luokanopettajan vastuulla on lukemisen ja kirjoittamisen opettaminen. S2-opettajan vastuulla voi olla esim. kielen sanasto ja rakenteet. Huom. valmistavan luokan oppilas ei kulje valmistavan vuoden aikana S2-oppilaan statuksella.

- **Muu apu:** Mahdolliset lisäkädet on hyvä vastaanottaa luokkaan eli koulunkäynninohjaaja, koulumummot ja -vaarit, opiskelijat, työkokeilijat - heistä on apua ja iloa valmistavankin oppilaan kanssa.
- Luokahuoneessa tai muussa opiskelutilassa **laputetaan** seiniä sanaston oppimisen tueksi. Opiskelu etenee teemoittain tai aihepiireittäin. Sama sanasto toistuu teeman aikana lähes päivittäin. Näin sanaston oppiminen syvenee ja käyttö oikeissa yhteyksissä vahvistuu. Visuaaliset laput ovat esillä koko teeman ajan. Opetusta **havainnollistetaan**.
- Oppilas askarteleo itselleen sarjan **kuvakortteja**, joita hän käyttää kommunikoinnin tukena opettajien ja koulukavereiden kanssa. Korttisarja on aina oppilaalla mukana niin kauan kuin siitä on hänelle hyötyä.
- Käytetään **toiminnallisia opetusmenetelmiä**
- Opetellaan luokassa tervehdys ym. **uuden oppilaan kielellä**
- Opettaja nimeää luokasta oppilaita, jotka auttavat inklusiivisen valmistavan opetuksen oppilasta sopeutumaan uuteen kouluarkeen. Nämä **“kummioppilaat”** näyttävät omalla esimerkillään mitä missäkin tilanteessa tulisi tehdä, opastavat tulokasta ruokalaan siirtymisessä, välitunnille lähtemisessä ja muissa siirtymissä sekä auttavat oikeiden välineiden valitsemisessa, asioiden hoitamisessa ja koulun tiloihin tutustumisessa. He myös tukevat uuden oppilaan ryhmäytymistä.
- **Kielitietoisuus** on tärkeä periaate koko koulussa. Koulun ja luokan monikielisyys edistää kaikkien oppilaiden ajattelua ja kielitietoisuutta. Oman äidinkielen hallitseminen auttaa muiden kielten osaamisessa. Tätä on hyvä painottaa kaikille – opettajille, vanhemmille ja muille toimijoille.
- Riitojen sopimisen apuna/muissa arkipäivän pikkutilanteissa **voidaan käyttää saman kielisiä oppilaita, isosisaruksia, oman äidinkielen opettajaa tai samankielistä ohjaajaa**. Huom. virallisissa tulkkaustilanteissa lapsi ei voi toimia tulkkina.

4. Arviointi

Valmistavassa opetuksessa arvioinnin tulee olla **ohjaavaa, kannustavaa ja monipuolista**. Arvioinnin avulla valmistavan opetuksen oppilaalle annetaan kuva myös perusopetuksen vaatimuksista. Arvioinnin suorittavat yhteistyössä kaikki oppilasta opettavat opettajat.

Perusopetukseen valmistavan **opetuksen päätteeksi** oppilaalle annetaan [todistus perusopetukseen valmistavaan opetukseen osallistumisesta](#).

Joulun arviointia (oppimiskeskustelu) ei ole pakollista suorittaa inkluusio-oppilaan kanssa, mutta on toki mahdollista, mikäli opettaja näin haluaa. Kevään 1. vuosiluokan todistusta ei kuitenkaan anneta oppilaalle, ellei hänen valmistava opetus katsota päättyneen jo ennen kevätlukukauden loppua. Mikäli oppilas on tullut lähikouluunsa suorittamaan valmistavaa opetusta kesken kouluvuoden, saattaa hänen valmistava opetuksensa jatkua vielä seuraavanakin lukuvuonna. Tällöin hän saa valmistavan opetuksen osallistumistodistuksen vasta ko. opetuksen loputtua. Mikäli oppilas opiskelee omaa äidinkieltä, on hyvä mainita ko. oppiaineen suorittamisesta valo-osallistumistodistuksen lisätietoja-kentässä.

Valmistavan opetuksen oppilas voi arvioida itse oppimaansa esim. valmistavan opetuksen oppilaille tehdyn [itsearviointilomakkeen](#) avulla. Oppilas tekee itsearvioinnin esimerkiksi valmistavan vuoden puolivälissä tai silloin kun perusopetuksen oppilaat ovat saamassa todistuksen, eikä valo-oppilaan valmistava opetus pääty. Itsearviointilomakkeen voi antaa oppilaalle ns. "välitodistuksena".

Valmistavan opetuksen oppilaan arvioinnissa voi käyttää tukena esim. [Pienten kielireppua](#) ja [OPH:n kielitaidon tukimateriaalia](#).

Vähimmäistavoite valmistavan opetuksen päättyessä: kehittyvä alkeiskielitaito A1

Oppilas

- selviää **toistuvista arkisista** kielenkäyttötilanteista
- osaa **nimellä** tuttuja asioita, **tunnistaa** kielestä tuttuja sanoja ja ilmauksia
- **ymmärtää** hitaasta puheesta **lyhyet ohjeet ja tutut aiheet**
- ymmärtää opetuspuheesta ja oppikirjatekstistä **kuvien ja selvästi osoitettujen ydinsanojen avulla** aiheen
- tarvitsee paljon **havainnollistamista** ja **kuvatukea** sekä **selkeää ja hidasta puhetta, toistoa ja kääntämistä**
- kirjoittaa **tuttuja** sanoja ja **lyhyitä** lauseita
- tarvitsee **runsaasti malleja** ja **tukea** sekä annettua **sanastoa** tuottaakseen lyhyen suullisen tai kirjallisen tekstin
- uusien asioiden omaksuminen vaatii **omankielistä tukea**

5. Tulkkaus

Tulkkia voidaan käyttää, kun keskustellaan oppilaan huoltajien kanssa koulunkäynnistä ja yhteistä kieltä ei ole. Opettaja varaa tulkin itse, lista tulkeista löytyy p-asemalta, mamu-kansiosta. Mahdollisuuksien mukaan käytetään puhelintulkkausta.

Turvapaikanhakijoiden (=oppilaat asuvat Liinaharjan vastaanottokeskuksessa) tulkkauskulut maksaa Maahanmuuttovirasto eli Migri. Tulkkaukseen liittyvät asiat hoidetaan silloin vastaanottokeskuksen kanssa.

Muiden oppilaiden (=pakolaiset ja muut maahanmuuttajat) tulkkauskulut maksaa Opetusyksikkö.

Pakolaisten osalta ELY-keskus korvaa tulkkauskulut jälkikäteen. Koulu voi varata tulkin ja ilmoittaa **Tiina Lehtoselle (yhteiset palvelut) tulevasta laskusta sähköpostilla (tiina.k.lehtonen@pori.fi)**, jossa ilmoitetaan seuraavat tiedot:

- tulkattavan nimi ja syntymäaika
- tilaajan nimi ja koulu sekä tulkkauskieli
- pvm ja aika/kesto
- tieto siitä, että oppilas on pakolaistaustainen

6. Materiaalivinkit

- Porin kaupungin perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma: <https://peda.net/id/0c3d2270184>
- OPH kielitaidon tukimateriaali: http://www.oph.fi/download/111628_KIELITAIDON_TASOJEN_KUVAUSASTEIKKO.pdf
- Porin kaupunki Monikielisten opetus peda.net (löytyy kaikki kaupungin valo-opetuksen lomakkeet, itsearviointilomake, todistukset, arviointiasiat jne.): <https://peda.net/pori/perusopetus/opiskelun-tuki/mmo>
- Porin kaupunki Monikielisten opetus peda.net - materiaalinkkilaista: <https://peda.net/pori/perusopetus/opiskelun-tuki/mmo/vo/lo>
- Papunet: Materiaaleja maahanmuuttajille: <http://papunet.net/materiaalia/maahanmuuttajat>
- Materiaaleja suomen kielen opiskeluun (OPH 2016): https://www.oph.fi/download/177742_materiaaleja_suomen_kielen_opiskeluun.pdf
- Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (OPH 2016): https://www.oph.fi/download/179053_suomi_toisena_kielena_ja_kirjallisuus.pdf
- Helppolukuiset kirjat heille, joiden äidinkieli ei ole suomi: Esim. Mopedin listaus: <http://www.moped.fi/materiaali/pulpettikirjat/index.html>
- Kielinuppu - toimivia lauluja S2-oppilaille: <https://www.kielinuppu.fi/>
- Pienten kielireppu: https://peda.net/pori/perusopetus/opiskelun-tuki/mmo/arviointi/nimet%C3%B6n-4176/p:file/download/21adc25c4cbbad4d8e53621e33d0a824b165db73/Pienten_kielireppu.pdf
- Facebook: Valo-opetus Porissa
- Oppikirjasarjojen S2-materiaalit, erityisopetusmateriaalit
- Pelivinkit
 - Ekapeli, Quizlet, Kahoot
 - Arvaa kuka?
 - Alias Junior -kuvakortit
 - Alias Noppa
 - Kehon osat -muistipeli
 - Kuvakortit: vaatteet ja asusteet; ajoneuvot, liikenne ja rakennukset

- Piirrä ja arvaa Junior
- Suupalsti
- Taito, temppu tai tehtävä
- Vastakohtat-muistipeli

7. Yhteystiedot

Porin Sivistystoimiala - Monikieliset oppilaat:

Pedagoginen tuki:

Johanna Tiirikainen
maahanmuuttajaopetuksen koordinointi
p. 044 556 6591
johanna.tiirikainen@edupori.fi

Opetusjärjestelyt (S2-opetus, uskonnot ja oman äidinkielen opetus):

Kirsi Nuorsaari
suunnittelija
p. 044 701 0940
kirsi.nuorsaari@pori.fi

Oppilashuollolliset kysymykset, oppilaaksiotto:

Jaana Salonen
kasvun ja oppimisen tuen koordinaattori
p. 044 701 5215
jaana.salonen@pori.fi